

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/179/2024
Identifikačné číslo spisu:	8619201281
Dátum vydania rozhodnutia:	02.12.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:8619201281.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne E.. D. P., narodenej XX. Z. XXXX, B. XX, zastúpenej advokátom JUDr. Ambrózom Motykom, Stropkov, Námestie SNP 7, proti žalovanej Orange Slovensko, a.s., Bratislava, Metodova 8, IČO: 35 697 270, zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária Branislava Máčaja, s. r. o., Bratislava, Vajnorská 21A, IČO: 46 759 875, o ochranu osobnosti, vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. SK-5C/29/2019, o dovolaní žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 27. marca 2024 sp. zn. 20Co/13/2024, takto

rozhodol:

Dovolenie o d m i e t a.

Žalobkyni p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Svidník (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 5C/29/2019-133 z 15. júna 2022 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni nemajetkovú ujmu v sume 3 300 eur a vo zvyšku žalobu zamietol; žalobkyni priznal náhradu trov konania proti žalovanej v plnom rozsahu.

1.1. Právne vec posúdil v súlade s ustanoveniami § 13, § 19 písm. d), § 36 ods. 1, § 41, § 42, § 290, § 132 ods. 1, § 151 ods. 1 a 2, § 187 ods. 1 a 2, § 191 ods. 1, § 215 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej len „CSP“), § 52 ods. 1, ods. 3 a 4, § 11, § 13 ods. 1 až 3, zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 9 ods. 1, § 1, § 3 ods. 3, § 4 ods. 2 a 3, § 5 ods. 2, § 6 ods. 2 písm. h), § 8 ods. 1 a 2, ods. 9 a 10, § 17, § 19 ods. 1 zákona č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 122/2013 Z. z.“), § 56 ods. 3 zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov a na základe výsledkov vykonaného dokazovania ustálil, že dňa 9. februára 2017 T.. E. J. našiel v J. za budovou na U. XX, v ktorej sídli predajňa Orange Slovensko, a. s. v neuzamknutom priestore určenom na skladovanie papierového odpadu archívnu krabicu, v ktorej sa nachádzalo 483 originálnych písomností s osobnými údajmi zákazníkov spoločnosti Orange Slovensko, a. s., vrátane originálov písomností s osobnými údajmi zákazníkov. Poukázal na to, že pri spracovávaní

osobných údajov žalobkyne, ktoré boli odovzdané v súvislosti s poskytovaním telekomunikačných služieb žalovanou, došlo k bezpečnostnému incidentu, ktorý bol predmetom administratívneho konania na Úrade na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky, v ktorom bola sprostredkovateľovi, ktorý bol obchodným zástupcom žalovanej, uložená pokuta za porušenie povinností súvisiacich s bezpečnosťou spracúvania osobných údajov a likvidáciou dokumentov pokuta v sume 5 000 eur. Predmetná dokumentácia súvisiaca s bezpečnostným incidentom bola takmer tri roky bez povšimnutia na obchodnej prevádzke žalovanej v J., a to napriek tomu, že každý zákaznícky dokument, ktorý bol vytvorený na predajnom mieste, bol zaevidovaný v aplikácii Archivnet, kde bol uvedený aj jeho status. Zhodnotil, že ak v uvedenej aplikácii existoval monitoring každého zákazníckeho dokumentu vytvoreného na predajnom mieste a zvoz dokumentácie do centrálného archívu v A. sa u žalovanej vykonával pravidelne raz za 14 dní, bolo ťažko predstaviteľné, že sporná dokumentácia sa len tak stratila z pozornosti žalovanej a ostala nepovšimnutá tri roky.

1.2. Súd prvej inštancie zohľadnil rozsah incidentu, počet dotknutých osôb, trvanie incidentu, význam chráneného záujmu žalobcu (najdôležitejšie osobné identifikátory, napr. rodné číslo), aj významné postavenie žalovanej na telekomunikačnom trhu a priznal žalobkyni náhradu nemajetkovej ujmy v sume 3 300 eur ako primeranú a vo zvyšku žalobu zamietol. Žalobkyni priznal náhradu trov konania proti žalovanej v plnom rozsahu, pretože v danom prípade bola žalobkyňa úspešná čo do preukázania základu svojho nároku, pričom výška priznanej nemajetkovej ujmy závisela od úvahy súdu. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 27. marca 2024 sp. zn. 20Co/13/2024 uložil žalovanej povinnosť nahradiť žalobkyni trovy konania v rozsahu 100 %; vyslovil, že o výške trov bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným rozhodnutím do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia.

2.1. Odvolací súd v odôvodnení skonštatoval, že ide o vec patriacu do skupiny viacerých vecí s rovnakým skutkovým a právnym základom, ktoré boli prejednávané na súde prvej inštancie, v rámci ktorých Úrad na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky konštatoval porušenie zákona tým, že pri likvidácii dokumentov obsahujúcich osobné údaje klientov žalovanej (meno, priezvisko, adresa, rodné číslo, číslo občianskeho preukazu, podpis a ďalšie údaje), žalovaná nepostupovala s náležitou starostlivosťou. Toto porušenie bolo dôvodom pre priznanie nemajetkovej ujmy. Odvolací súd poukázal na to, že otázka náhrady trov konania v týchto veciach bola už predmetom prieskumu tak odvolacieho súdu, ako aj Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) vo veci sp. zn. II. ÚS 233/2022, v ktorej bolo konštatované, že žalobca má plný úspech v spore o ochranu proti zásahu do osobnostných práv, ak súd zistí takýto zásah. Za tejto situácie mu patrí plný nárok na náhradu trov konania podľa zásady úspechu, pričom je irelevantné, v akej výške bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy. Odvolací súd odkázal aj na nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 225/2020 z 27. augusta 2020, podľa ktorého „žalobcu, ktorému bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, nemožno považovať za procesne neúspešného a ad absurdum ho zaťažovať zodpovednosťou za predvídanie presného výsledku konania“. Rozhodujúce je, že do práva bolo zasiahnuté, výška ujmy je druhotná. Rovnako rozhodol ústavný súd aj vo veciach sp. zn. I. ÚS 24/2021, II. ÚS 399/2019, III. ÚS 475/2018, II. ÚS 397/2020. V otázke náhrady trov konania z uvedených názorov vychádzal aj odvolací súd.

2.2. Zo znenia § 10 ods. 8 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení účinnom do 31. decembra 2023 (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“) vyplýva, že tarifnou hodnotou je suma 2 000 eur, ak sa žiada náhrada nemajetkovej ujmy. Výška skutočne priznanej náhrady nie je právne významná z hľadiska trov konania. Rozhodujúce je, že žalobkyňa mala úspech, pretože bol zistený zásah do jej osobnostných práv. Odvolací súd preto odmietol tvrdenie žalovanej, že žalobkyni ako plne úspešnej strane čo do základu patrí len pomerná časť trov. Ide o štandardný prípad, kde výška plnenia závisí od úvahy súdu a za plne úspešného sa považuje žalobca, ak bol úspešný čo do základu nároku. K použitiu ustanovenia § 257 CSP odvolací súd poukázal na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 98/2018 z 2. mája 2018, podľa ktorého možno výnimočne nepriznať náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného

zreteľa. Toto ustanovenie predstavuje odchýlku zo zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 CSP) aj zo zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1 CSP). Dôvody hodné osobitného zreteľa zákon neuvádza ani príkladmo, pričom výklad je ponechaný na súdnu prax, nie však na voľnú úvahu súdu. Strane, ktorá mala vo veci úspech, nemožno nepriznať náhradu trov len na základe všeobecných úvah o povahe nárokov. Nejde o automatické pravidlo, ktoré by sa uplatňovalo pri určitom type konania (napr. nálezy Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 292/07, I. ÚS 303/12). Právo úspešnej strany na primeranú náhradu trov konania je súčasťou práva na spravodlivý proces a je chránené aj ako majetkové právo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu (sp. zn. I. ÚS 119/2012).

2.3. Odvolací súd v súvislosti s prípadnou aplikáciou dôvodov hodných osobitného zreteľa podľa § 257 CSP, ktorej sa dožadovala žalovaná, akcentoval, že nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica č. 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov), je nariadenie Európskej únie, ktorého cieľom je výrazné zvýšenie ochrany osobných údajov občanov a v slovenskom právnom poriadku je premietnuté aj do zákona č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Uvedené nariadenie chráni základné práva a slobody fyzických osôb, najmä právo na ochranu osobných údajov. Stanovuje pravidlá pre ich ochranu a zároveň pre voľný pohyb osobných údajov v rámci Európskej únie, ktorý sa nesmie obmedzovať ani zakazovať. Cieľom je zabezpečiť jednotnú úroveň ochrany osôb v celej Únii, aby sa predišlo rozdielom, ktoré by bránili voľnému pohybu údajov. V rámci uvedeného nariadenia sú rozlíšené osobné údaje a tzv. osobitné kategórie osobných údajov (citlivé údaje), ktoré podliehajú prísnejším podmienkam spracúvania. V rámci slovenskej legislatívy od 25. mája 2018 k úpravám kategórií osobných údajov podľa zákona č. 18/2018 Z. z. patrí medzi osobné údaje so špecifickým režimom spracúvania podľa § 78 ods. 4 aj rodné číslo, pričom jeho zverejňovanie je zakázané, okrem prípadu, že ho zverejní samotná dotknutá osoba. Pre uvedené skutkové okolnosti, najmä porušenie práva na ochranu osobných údajov a viac ako 400-násobné porušenie ochrany citlivých údajov obyvateľov okresov J. a J., by zvýhodnenie porušovateľa bolo nielen nerozumné, ale aj v príkrom rozpore s princípom spravodlivého usporiadania pomerov. Uprednostniť osobu zodpovednú za porušenie práva pred poškodenými by bolo neakceptovateľné a v rozpore s účelom právnej ochrany. Preto bolo ustanovenie § 257 CSP v prospech žalovanej neaplikovateľné.

2.4. Napokon odvolací súd tiež dôvodil, že nepriznaním náhrady trov inak úspešnej strane sporu by došlo k porušeniu jej práva na spravodlivé súdne konanie. Obsahom tohto práva nie je nárok na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka, ale zabezpečenie procesnej spravodlivosti (II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, I. ÚS 265/07). Hypotetické vysoké trovy priznané v iných veciach nemajú dopad na danú vec, keďže nárok na náhradu trov patrí strane sporu, nie jej právnomu zástupcovi. Odvolací súd nepovažoval za dôvod hodný osobitného zreteľa ani tvrdenie žalovanej o opakovaní rovnakých úkonov, keďže žalovaná je sama účastníkom viacerých konaní s rovnakým skutkovým základom a rovnakým zástupcom. Rovnako odmietol tvrdenie, že žalovaná bola do konania „donútená“ neprimeranou výškou žaloby, keďže dlhodobo popierala právny základ nárokov, i napriek ustálenej judikatúre. Musela si byť vedomá následkov neúspechu, vrátane povinnosti nahradiť trovy úspešnej strane. Odvolací súd poukázal aj na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-714/22, podľa ktorého nie je prípustné, aby vnútroštátne právo ukladalo spotrebiteľovi znášať časť trov konania, ak mu bolo len čiastočne vyhovené a presný rozsah nároku nemožno určiť. Na základe uvedeného odvolací súd nezistil žiadny dôvod hodný osobitného zreteľa na použitie § 257 CSP, a to ani čiastočne v prospech žalovanej.

2.5. O trovách prvoinstančného a odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že priznal žalobkyni nárok na plnú náhradu trov, keďže bola plne úspešná čo do základu nároku. Na základe judikatúry ústavného súdu jej patrila plná náhrada trov bez ohľadu na výšku priznanej nemajetkovej ujmy. Pokiaľ ide o trovy dovolacieho konania, odvolací súd ich žalovanej nepriznal podľa § 453 ods. 3 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 257 CSP, keďže žalovaná je osobou zodpovednou za rozsiahle porušenie práva na ochranu osobných údajov. Priznanie trov by bolo v rozpore s princípom spravodlivého usporiadania pomerov, najmä keď odvolací súd po vrátení veci Najvyšším súdom Slovenskej republiky uznesením z 24. januára 2024 sp. zn.

8Cdo/37/2023 opätovne rozhodol v prospech žalobkyne.

3. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná (ďalej aj ako „dovolateľka“), ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Namietala, že odvolací súd pri odôvodnení napadnutého uznesenia nepostupoval v súlade s ustanoveniami CSP, nevysvetlil svoje závery presvedčivo a vydal rozhodnutie, ktoré je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov. Podľa tvrdenia žalovanej s prihladením na rozhodnutie vo veci samej, bola žalobkyňa úspešná len čiastočne (cca 66 %), preto jej podľa § 255 ods. 1 a 2 CSP nemožno priznať plnú náhradu trov konania. Odvolací súd podľa nej nesprávne aplikoval zásadu úspechu vo veci a na rozhodnutie o trovách konania oprel o argument, že výška plnenia závisela od úvahy súdu, čo už CSP, na rozdiel od § 142 ods. 3 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“), neumožňuje. Dovolateľka zdôraznila, že žalobkyňa uplatnila zjavne neprimeraný nárok (5 000 eur), pričom jej bola priznaná iba suma 500 eur, teda 10 % požadovanej čiastky. Aj v takýchto prípadoch má podľa nej žalobkyňa niesť zodpovednosť za výsledok sporu, aby sa zabránilo zneužívaniu práva a nadhodnocovaniu žalovaných súm. Tento názor podporuje odborná literatúra (Civilný sporový poriadok, komentár, C.H. Beck, 2016, s. 926), aj judikatúra s odkazom na rozsudok Krajského súdu v Žiline z 23. júla 2020, sp. zn. 10Co/21/2020.

3.1. V kontexte uvedeného dovolateľka poukázala na skutkovo a právne identický prípad vo veci vedenej na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 13Co/7/2021, v ktorom bola každému zo žalobcov priznaná náhrada vo výške 110 eur, ale trovy konania dosiahli sumu vo výške 1 183,20 eura na osobu. Celkovo tak žalovaná uhradila sumu vo výške 50 877,60 eura na trovách, hoci priznaná ujma všetkým žalobcom spolu predstavovala len sumu vo výške 4 730 eur. Takýto nepomer považoval súd za zjavne neprimeraný, odporujúci zásade spravodlivosti aj dobrým mravom, a teda za dôvod hodný osobitného zreteľa podľa § 257 CSP. Ďalej uviedla, že v 166 skutkovo a právne identických veciach rovnaký právny zástupca žalobcov používal obsahovo totožné podania, čo znižuje odbornú a časovú náročnosť právnych úkonov. Navyše, podľa jeho mediálneho vyjadrenia poskytoval právne služby bezodplatne, takže požadované trovy nepredstavujú reálne vynaložené náklady. Žalovaná opätovne zdôraznila, že žalobcovia neplatili súdny poplatok, pretože súdy vec nesprávne kvalifikovali ako spotrebiteľský spor, do konania bola vtiahnutá proti svojej vôli vzhľadom na zjavne neprimerané žalované sumy. Na podporu uvedeného stanoviska odkázala na nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 3923/2011, podľa ktorého má súd pri rozhodovaní o trovách prihladiť aj na spravodlivé okolnosti prípadu, nielen na formálny úspech vo veci. Podobne poukázala aj na rozhodnutia ústavného súdu napr. II. ÚS 113/2019 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp. zn. 6MCdo/5/2013, 7Cdo/31/2016), ktoré potvrdili možnosť nepriznať trovy konania v prípadoch, keď ich výška alebo povaha sú zjavne neprimerané.

3.2. Následne argumentovala tým, že odvolací súd odvolanie žalovanej zamietol s odôvodnením, že žalobkyňa bola úspešná v základe nároku a výška priznaných trov konania podľa vyhlášky č. 655/2004 Z. z. (91,29 eura za úkon) nepredstavuje neprimeranú záťaž. Žiadosť o uplatnenie ustanovenia § 257 CSP odmietol s tým, že zníženie náhrady trov konania by zvýhodnilo porušovateľa na úkor obete, najmä pri masívnom porušení ochrany osobných údajov. Uvedené argumenty považovala za nepresvedčivé, keďže nariadenie o ochrane údajov, ani zákon č. 18/2018 Z. z. v čase skutkového deja (január - február 2017) ešte neboli účinné. Podľa žalovanej išlo o výnimočnú situáciu, keď trovy právneho zastúpenia násobne prevyšovali priznanú náhradu nemajetkovej ujmy, preto mal odvolací súd uplatniť svoje moderačné oprávnenie podľa § 257 CSP a náhradu trov konania primerane znížiť. Rovnaký záver vyplýva aj z rozhodnutí Krajského súdu v Nitre (sp. zn. 5Co/470/2016) a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp. zn. 6MCdo/5/2013), podľa ktorých trovy vzniknuté v identických konaniach, ktoré sú len administratívne násobené, nemožno považovať za účelne vynaložené. Dovolateľka taktiež poukázala aj na to, že v skutkovo totožnej veci žaloby p. T. (sp. zn. 3Co/7/2021) odvolací súd uplatnil ustanovenia § 257 a § 396 CSP a nepriznal náhradu trov žiadnej strane, čo dokazuje, že súd mohol uvedené ustanovenia aplikovať aj v tomto prípade. Odvolací súd však túto námietku, ako aj ďalšiu relevantnú argumentáciu (neprimeranosť trov, opakovanie identických úkonov, nesúlad medzi výrokovou a odvodňovacou časťou rozhodnutia), vôbec nevyhodnotil. Takýto postup podľa žalovanej predstavuje

porušenie práva na riadne odôvodnené rozhodnutie a na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej „dohovor“). Žalovaná napokon upozornila, že Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutiach sp. zn. 8Cdo/37/2023, 8Cdo/36/2023 a 4Cdo/154/2023 zrušil rozsudky odvolacích súdov práve z dôvodu nevysporiadania sa s identickou argumentáciou strany sporu. Rovnako poukázala na rozpor medzi odôvodnením a výrokovou časťou rozhodnutia o trovách dovolacieho konania, keďže vo výroku chýba zmienka o ich priznaní. Z uvedených dôvodov žalovaná tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu v časti o trovách konania je nepreskúmateľné, arbitrárne a procesne vadné. Navrhla napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Uplatnila si nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

4. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že žalovaná opätovne podala dovolanie, ktorého obsah takmer kopíroval jej pôvodné dovolanie. Odvolací súd však v napadnutom uznesení rozsiahlo, podrobne a presvedčivo odôvodnil výrok o trovách konania, a preto nebolo možné prípustnosť tohto dovolania oprieť o ustanovenie § 420 písm. f) CSP. Argumentácia žalovanej, podľa ktorej mala žalobkyňa vo veci len čiastočný úspech, bola nesprávna, nakoľko v konaní o ochranu osobnosti je rozhodujúce, že do práva žalobcu bolo zasiahnuté, pričom výška priznanej nemajetkovej ujmy je druhoradá. Aj keby súd nepriznal žiadnu peňažnú náhradu, samotné konštatovanie zásahu zakladá plný úspech žalobkyne a s tým spojené právo na náhradu trov konania. Tento záver potvrdzuje aj judikatúra ústavného súdu, najmä nález sp. zn. II. ÚS 225/2020 a uznesenie sp. zn. II. ÚS 233/2022, z ktorých jednoznačne vyplýva, že ak súd skonštatuje zásah do osobnostných práv, žalobca sa považuje za plne úspešnú stranu v spore bez ohľadu na výšku priznanej náhrady. Rozhodnutia ústavného súdu, vrátane tzv. kvázi-meritórnych uznesení, sú záväzné nielen inter partes, ale aj pre aplikačnú prax všeobecných súdov. Ani podmienky pre výnimočné nepriznanie trov konania podľa § 257 CSP neboli v tomto prípade splnené. Žalovaná nepreukázala žiadne výnimočné okolnosti, ani dôvody hodné osobitného zreteľa. Argument o nepomere medzi priznanou sumou a výškou trov je v sporoch o ochranu osobnosti právne irelevantný, keďže rozhodujúci je zásah do práva, nie výška peňažnej náhrady. Rovnako nemohlo obstať ani tvrdenie, že v konaní sa opakoval veľký počet rovnakých úkonov, žalobkyňa bola zastúpená len v tomto konaní, pričom práve žalovaná je účastníčkou mnohých skutkovo a právne obdobných sporov zastúpená tým istým právnym zástupcom. Nepravdivým bolo aj tvrdenie žalovanej, že bola do sporu „reálne donútená“. Žalovaná totiž ani v tomto, ani v žiadnom inom obdobnom konaní neponúkla žalobcom žiadnu formu mimosúdneho urovnania, hoci bola opakovane právoplatne uznaná jej zodpovednosť za rovnaký zásah do osobnostných práv iných osôb. Ani po týchto rozhodnutiach neprejavila ochotu uznať svoju zodpovednosť alebo ponúknuť akúkoľvek náhradu. Z jej procesného postoja bolo zrejmé, že nebola pripravená na žiadne zmierlivé riešenie, čím sama vyvolala potrebu súdneho konania. Žalovaná nepreukázala ani žiadne ekonomické alebo iné relevantné dôvody, ktoré by odôvodňovali nepriznanie trov úspešnej žalobkyne. Vzhľadom na jej postavenie a finančné zázemie nebolo možné hovoriť o okolnostiach, ktoré by mohli ohroziť jej hospodársku stabilitu. Naopak, jej dlhodobé popieranie zodpovednosti a odmietanie mimosúdneho riešenia vylučovali aplikáciu ustanovenia § 257 CSP. Z uvedených dôvodov preto považovala dovolanie žalovanej za neprípustné, pretože jej argumentácia nesplňa podmienky ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Navrhla dovolanie odmietnuť, prípadne ako nedôvodné zamietnuť. Uplatnila si nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

7. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Z citovaného ustanovenia expressis verbis vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne

napadnúť dovolaním.

8. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

10. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva strany sporu a nesprávny procesný postup súdu reprezentujúci takýto zásah znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

11. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. V zmysle uvedeného ustanovenia treba za nesprávny procesný postup považovať postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnoprávnemu rámcu, a tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

12. Pod porušením práva na spravodlivý proces vo všeobecnosti treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (sp. zn. II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019, 4Cdo/140/2019, 4Cdo/120/2019).

13. Predmetom dovolacieho prieskumu je napádané rozhodnutie odvolacieho súdu, o nároku na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že rozhodovanie o trovách konania je integrálnou súčasťou civilného sporového konania, a ako také spadá pod čl. 46 ods. 1 ústavy, prostredníctvom ktorého sa zaručuje každému základné právo na súdnu ochranu. Všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo strany sporu na súdnu ochranu. Či je základné právo na súdnu ochranu naplnené reálnym obsahom (čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 4 ústavy), určuje zákonná úprava náhrady trov konania obsiahnutá v procesnom predpise, ktorú treba vykladať v súlade s vymedzeným obsahom a účelom základného práva na súdnu ochranu. Za rozhodnutie, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí, možno považovať rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým rozhodol o nároku na náhradu trov konania s

konečnou platnosťou, preto je preskúmateľné v dovolacom konaní v zmysle § 420 CSP (I. ÚS 387/2019, I. ÚS 275/2018).

14. Podľa čl. 2 ods. 2 Základných princípov CSP právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

15. Rozhodovanie o trovách konania je v sporovom konaní založené na zásade úspechu v spore vyplývajúcej z § 255 CSP, ktorá sa uplatní tak, že neúspešná strana sporu je povinná nahradiť v spore úspešnej strane trovy konania, ktoré jej vznikli. Každé rozhodnutie súdu, ktorým sporovej strane neprizná náhradu trov konania, musí byť zo svojej podstaty výnimočným rozhodnutím, prijatým na základe riadneho zváženia všetkých relevantných okolností konkrétneho prípadu a na základe prísne reštriktívneho výkladu ustanovenia § 257 CSP a v ňom obsiahnutej formulácie „existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa“. Ustanovenie § 257 CSP predstavuje odchýlku zo zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 CSP), aj zo zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1 CSP). Súd podľa neho nemusí zaviazat' neúspešnú stranu sporu nahradiť trovy konania úspešnej strane, resp. nemusí zaviazat' stranu, ktorá spôsobila vznik trov svojím zavinením, aby tieto trovy nahradila protistrane. Dôvody hodné osobitného zreteľa, ani výnimočné okolnosti zákon neuvádza ani exemplifikatívne a výklad týchto podmienok ponecháva na súdnej praxi. To však neznamená, že tým vytvára priestor na celkom voľnú úvahu súdu. V zmysle ustálenej judikatúry (napr. uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2MCdo/17/2009, 5Cdo/67/2010, či 3MCdo/46/2012) ustanovenie § 257 CSP nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie, ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v konkrétnej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, ku ktorým je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliaďnúť. Ustanovenie § 257 CSP preto nie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliaďnúť kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania.

16. Hranice sudcovskej úvahy sú dané účelom právnej úpravy náhrady trov konania, ktorá jej nepriznanie úspešnej strane pripúšťa len ako výnimku zo všeobecného procesného princípu zodpovednosti za výsledok sporového konania (§ 255 ods. 1 CSP). Priamo z textu zákonného ustanovenia vyplýva, že súd by mal podľa neho rozhodovať iba vo výnimočných prípadoch. Zmyslom predmetného zákonného ustanovenia je, že ak súd zvolí postup podľa neho, nemôže žiadnej zo strán ani úspešnej, ani neúspešnej priznať náhradu trov konania. Napriek doslovnému zneniu ustanovenia § 257 CSP, nepriznanie sa môže týkať všetkých trov alebo len ich časti. Na účely moderácie nie je rozhodujúce, na základe akej zásady boli trovy uložené a ktorá strana ich má platiť; moderovať možno aj trovy zastaveného konania. Ak súd má v úmysle použiť moderačné právo alebo ak ho niektorá zo strán navrhne, musí súd umožniť protistrane, aby sa k tomu vyjadrila (k zámeru aj k dôkazom). Nie je možné, aby súd dospel k vnútornému presvedčeniu, že je potrebné aplikovať ustanovenie § 257 CSP a strane, ktorá by inak trovy získala, to neoznámil a táto by sa to dozvedela až z rozhodnutia. Súd v prípade použitia ustanovenia § 257 CSP je povinný „vytvoriť procesný priestor“ umožňujúci stranám sporu vyjadriť svoje stanovisko k prípadnému použitiu tohto ustanovenia. Strana má teda právo byť explicitne vyzvaná, aby včas k nožnej aplikácii ustanovenia § 257 CSP vyjadrila svoje stanovisko (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Čepek proti Českej republike, sťažnosť č. 9815/10). Existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa musí súd v rozhodnutí riadne a presvedčivo odôvodniť v súlade s náležitosťami vyplývajúcimi z ustanovenia § 220 ods. 2 v spojení s § 393 ods. 2 CSP.

17. Uznesením z 24. januára 2024 sp. zn. 8Cdo/37/2023, dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu sp. zn. 20C/1/2023 z 31. januára 2023 vo výroku o trovách konania a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie, z dôvodu dôvodne namietanej vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. V danom prípade bol preto odvolací súd viazaný vysloveným právnym záverom dovolacieho súdu v zrušujúcom uznesení.

18. Z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že odvolací súd posudzujúc podané odvolanie žalovanej

proti výroku o trovách konania konštatoval neexistenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa v zmysle § 257 CSP, preto aplikujúc ustanovenie § 255 ods. 1 CSP, priznal žalobkyni nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Zásada úspechu vo veci charakteristická pre sporové konanie sa uplatní tak, že neúspešná strana je povinná nahradiť úspešnej strane trovy konania, ktoré jej ako trovy účelne vynaložené, odôvodnené a preukázané v súvislosti s uplatnením alebo bránením práva v konaní vznikli (§ 251 CSP). S odkazom na judikatúru ústavného súdu (body 16 až 18, 31 až 35, bod 37 odôvodnenia) ustálil, že pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné rozlíšiť, čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté, výška ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Žalobkyňu v danej veci je preto potrebné považovať za plne procesne úspešnú, keďže mala plný úspech, čo sa týka základu uplatneného nároku, ktorého výška závisela výlučne od úvahy súdu. Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešnú žalobkyňu, ak jej bola priznaná aspoň časť žalobou uplatňovaného nároku. Nemožno ju totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. V danom prípade odvolací súd správne skonštatoval, že nemožno za dôvod hodný osobitného zreteľa považovať žalovanou tvrdené opakovanie veľkého počtu obsahovo a formálne rovnakých úkonov (žalôb) zo strany žalobkyne, lebo rovnaká skutočnosť svedčí aj žalovanej strane, ktorá je stranou v spore vo viacerých súdnych konaniach s identickým skutkovým aj právnym základom, v ktorých ju zastupuje ten istý právny zástupca. Správne odvolací súd zhodnotil aj postoj žalovanej pred začatím a počas súdneho konania, s ktorými závermi sa dovolací súd stotožnil.

19. Za dôvodne uplatnenú však považoval dovolací súd argumentáciu žalovanej týkajúcu sa aplikácie nariadenia o ochrane osobných údajov, ktoré nadobudlo účinnosť od 25. mája 2018, ako aj zákon č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení účinnom od 25. mája 2018, ktoré v čase vzniku neoprávneného zásahu do osobnostných práv žalobkyne neboli účinné.

20. napriek uvedenému však nesúhlas dovolateľky s aplikáciou zásady úspechu v zmysle § 255 ods. 1 CSP, v danom prípade nepredstavuje dôvodne namietanú existenciu vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Pre rozhodovanie o nároku na náhradu trov konania podľa § 262 ods. 1 CSP, nie je právne významná okolnosť v akej výške bude súdom prvej inštancie priznaná jej výška, o ktorej bude rozhodnuté samostatným uznesením (§ 262 ods. 2 CSP).

21. Nadväzujúc na uvedené dovolací súd považoval uplatnené námietky, týkajúce sa nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, či procesne vadné za neopodstatnené, nepredstavujúce porušenie procesných práv dovolateľky v intenzite, ktoré by znamenali porušenie jej práva na spravodlivý proces.

22. K tvrdenej arbitrárnosti dovolateľkou dovolací súd uvádza, že ústavný súd vo viacerých rozhodnutiach napr. v uznesení sp. zn. III. ÚS 44/2022 zo dňa 27. januára 2022 uviedol, že arbitrárnosť sa v zásade môže prejavovať vo dvoch podobách. Procesná arbitrárnosť je hrubým alebo opakovaným porušením zásadných ustanovení právnych predpisov upravujúcich postup orgánu verejnej moci, hmotnoprávna (meritórna) arbitrárnosť sa prejavuje ako extrémny nesúlad medzi právnym základom pre rozhodovanie vecí a závermi orgánu verejnej moci, ktoré sú vo vzťahu k tomuto právnemu základu neobhájiteľné všeobecne akceptovateľnými výkladovými postupmi (II. ÚS 576/2012). Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že arbitrárnosť i zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prejednávaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy. O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak sa zistí taká interpretácia a aplikácia právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne, ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS

150/03, I. ÚS 301/06). Arbitrárnosť teda znamená interpretačný excés. Arbitrárne rozhodnutie je spravídla spojené s nedostatočným odôvodnením, avšak nemusí to tak byť nevyhnutne. Predstavuje však zásah do práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces (I. ÚS 115/2020).

23. V kontexte už vyššie uvedeného dovolací súd k uplatnenej námietke len dodáva, že ju nepovažoval za opodstatnenú. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia je v podstatnom rozsahu vo vzťahu k posúdeniu úspechy strany v spore, ako aj v posúdení otázky neexistencie dôvodov hodných osobitného zreteľa v zmysle § 257 CSP, dostatočne odôvodnené, lebo z jeho obsahu vyplývajú relevantné dôvody, na ktoré odvolací súd prihliadal, preto ho nemožno považovať za arbitrárne. Iba skutočnosť, že dovolateľka sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia (I. ÚS 188/06). Nesprávne právne posúdenie nezakladá existenciu vady zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP (R 24/2017).

24. K rozhodnutiam najvyššieho súdu sp. zn. 8Cdo/36/2022 a 4Cdo/154/2023, na ktoré dovolateľka poukázala, dovolací súd uvádza, že závery z nich vyplývajúce neboli aplikovateľné na danú vec, lebo odvolací súd sa v danom prípade zákonu zodpovedajúcim spôsobom vysporiadal s uplatnenými námietkami žalovanej v odvolaní, ktoré odôvodnenie splňa náležitosti vyplývajúce z ustanovení § 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP. Napokon ani právny záver vyplývajúci z uznesenia najvyššieho súdu z 19. marca 2014 sp. zn. 6MCdo/5/2013, týkajúci sa posúdenia účelnosti vynaložených nákladov spojených s uplatnením alebo bránením práva, nebol aplikovateľný v danej veci, v ktorej sa v tomto štádiu konania nerozhodovalo o výške priznanej náhrady trov konania.

25. Vzhľadom na uvedené dôvody dovolací súd odmietol dovolanie žalovanej ako neprípustné v súlade s § 447 písm. c) CSP.

26. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a zásadou úspechu žalobkyne v spore, ktorej priznal nárok na ich náhradu proti žalovanej v plnom rozsahu v súlade s § 255 ods. 1 CSP. O výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie (262 ods. 2 CSP).

27. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.